

فعالیت ۱: آینده‌سازان

کلاس	موقعیت اجرا
ابتدایی (دوره دوم)، متوسطه (دوره اول و دوم)	مقطع تحصیلی
در ابتدایی ساده‌تر اجرا می‌شود و تأکید بر کار گروهی است، نه تحلیل درست چالش‌ها.	تفاوت اجرا در مقاطع مختلف
دانش‌آموز تجربه کند که با پشتکار، خلاقیت و مهارت‌آموزی می‌تواند بر پیشرفت کشور اثر بگذارد و نقش مهمی دارد.	اهداف تربیتی
دانش‌آموز به قدرت تحلیل و شناخت مسائل کشور و نقش خود در آینده کشور دست یابد.	ارتباط با موضوع روز
با پشتکار در تحصیل، خلاقیت در کار و تقویت مهارت‌ها، سهم خود را در پیشرفت کشور ایفا کند. کلان‌روایت: نظام جمهوری اسلامی با وجود برخی کاستی‌ها، کارآمد و نقدپذیر است. کلان‌روایت: ایران دست برتر را در آینده خواهد داشت.	پیامی که منتقل می‌شود
۶۰ دقیقه	مدت زمان اجرا
کاغذ، ماژیک، کارت‌های چالش، خودکار	امکانات و ابزار موردنیاز
آموختن کارگروهی و تحلیل	رشد مهارتی
شهری خیالی در ایران، دچار مشکلاتی شده است. شورای شهر تصمیم گرفته گروه‌هایی از نوجوانان خلاق را دعوت کند تا برای حل چالش‌ها، راه‌حل طراحی کنند.	خلاصه فعالیت
ندارد	پیشنهاد توسعه (عمیق‌تر شو)

فانوس

● نظرتان دربارهٔ این فعالیت چه بود؟ شما چه فعالیتی پیشنهاد می‌دهید؟ اسکن کنید و با ما در میان بگذارید.

شرح فعالیت:

در شهر «توانا شهر»، اعضای شورای شهر در نشست اخیر خود، مسائل و مشکلات شهر را بررسی کرده‌اند. آن‌ها اهم مشکلات شهر را یافته‌اند که عبارت است از:

- آلودگی شهر
- مهارت کافی نداشتن نیروی کار. راه حل: یادگیری مهارت‌های شغلی آینده
- فرار مغزها
- وابسته بودن به تکنولوژی غرب. راه حل: بومی کردن فناوری‌ها

شورای شهر گروهی از دانش‌آموزان خلاق را دعوت می‌کند تا با ارائه راهکار، آن‌ها را در برنامه‌ریزی و اداره شهر یاری رسانند.

روند فعالیت:

۱. معرفی بازی

مربی بیان می‌کند که شورای شهر توانا شهر، شما را برای حل مشکلات شهر دعوت کرده است تا با خلاقیت، تلاش و مهارت خود، مشکلی مهم را حل کنید و سهمی در پیشرفت کشور داشته باشید.

وظایف	نقش
<ul style="list-style-type: none"> ● جمع‌آوری اطلاعات ● نوشتن داده‌ها ● کمک به تحلیل چالش 	محقق
<ul style="list-style-type: none"> ● ایده‌پردازی ● انتخاب بهترین ایده ● طراحی اولیه مدل 	طراح خلاق
<ul style="list-style-type: none"> ● ساخت مدل یا ماکت ● تبدیل ایده به چیزی قابل لمس 	مهندس یا سازنده
<ul style="list-style-type: none"> ● ارائه نهایی ● مدیریت پاسخ به سؤال‌ها 	سخنگو
<ul style="list-style-type: none"> ● زمان‌بندی ● مشخص کردن مراحل اجرا 	برنامه‌ریز عملیاتی
<ul style="list-style-type: none"> ● مراقبت از احترام، همکاری و ارزش‌های ملی ● بررسی اینکه راه حل با هویت ایرانی سازگار باشد 	ارزش‌بان (هویت و اخلاق)

۲. تشکیل گروه‌ها

با توجه به تعداد دانش‌آموزان، گروه‌های ۴ تا ۶ نفره تشکیل می‌شود.

۳. توزیع نقش‌ها

در هر گروه، این نقش‌ها توزیع می‌شود:

۱. محقق؛ ۲. طراح خلاق؛ ۳. مهندس یا سازنده؛ ۴. سخنگو؛ ۵. برنامه‌ریز؛ ۶. ارزش‌بان.

۴. توزیع کارت‌های چالش

مربی به هر گروه یک کارت چالش می‌دهد تا گروه مشکل شهر را متوجه شود. محقق چالش را برای اعضای خواند.

۵. طوفان فکری

هر گروه مشکل را از زوایای مختلف بررسی می‌کند و هر راه حلی که به نظرشان می‌رسد، یادداشت می‌کنند. در این مرحله هیچ ایده‌ای حذف نمی‌شود؛ بلکه با بارش ذهنی، همه ایده‌ها دریافت می‌شود. محقق و طراح، ایده‌ها را یادداشت می‌کند.

۶. بررسی ایده‌ها

اکنون برنامه‌ریز گروه وارد عمل می‌شود و هر ایده را بر اساس ملاک‌های زیر، با سایر اعضا بررسی می‌کنند تا به بهترین ایده برسند:

کارت‌های چالش و هدف از آن‌ها

چالش	تقویت اقتصاد محلی	تصحیح الگوی مصرف برق	آلودگی هوا	امنیت محله	پیام‌رسان داخلی	زیباله	معماری هویت دار	گردشگری
هدف	حمایت از تولید ملی	کاهش ۲۰ درصدی مصرف برق	رسیدن به روزهای بیشتری از هوای پاک	کاهش ۳۰ درصدی خلاف‌هایی نظیر دزدی از منازل و سرقت از خودروها	یافتن یک پیام‌رسان بومی تا به تکنولوژی خارجی وابسته نباشیم	تقویت روحیه مشارکت اجتماعی و مهارت‌های حل مسئله	درک ارزش‌های معماری ایرانی و استفاده از آن در طرح‌های آینده	تقویت هویت ایرانی و احساس مسئولیت در برابر طبیعت
انتظار	طراحی یک نقشه عملیاتی کوچک	طراحی وسیله‌ای برای خانوارها جهت کاهش مصرف برق	ایجاد طرح‌هایی برای افزایش دسترسی به حمل و نقل عمومی و تشویق مردم به استفاده از خودروهای اشتراکی	نگه‌داری، داوطلب، چراغ اضطراری، سامانه پیامکی گزارش	طراحی یک پیام‌رسان داخلی با درک نیازهای کاربران و توجه به فرهنگ ایرانی	ارائه طرحی واقعی و کم‌هزینه برای کاهش زیباله، طراحی بازیافت از مبدأ، آموزش دادن به مردم محله درباره لزوم بازیافت از مبدأ	ساخت ماکت خانه‌ای ایرانی و مدرن	ارائه طرح حفاظت از مکان‌های گردشگری

۱. اجرایی بودن؛ ۲. داشتن خلاقیت؛ ۳. کمک به پیشرفت شهر؛ ۴. امکان ساخت مدلی ساده.

۷. ساخت نمونه ساده

اگر نمونه عملیاتی داشت، طراح و مهندس گروه، ایده نهایی را با کمک چسب و قیچی می‌سازند تا به ماکتی کوچک برسند.

۸. ارائه به کلاس

سخنگوی گروه با کمک برنامه‌ریز گروه، متنی با محتوای زیر، برای ارائه در کلاس آماده می‌کند: مشکل چیست؟ راه حل ما چیست؟ چگونه این راه حل به پیشرفت شهر کمک می‌کند؟ ارزش‌بان هم گزارش نهایی را با فرهنگ و هویت شهر تطبیق می‌دهد که در تضاد با آن‌ها نباشد. در نهایت، گزارش در کلاس ارائه می‌شود.

۹. ارزیابی و جمع‌بندی

مربی و سایر گروه‌ها پس از شنیدن هر چالش و راه حل‌های پیشنهادی، پرسش‌های خود را از پیشنهاددهندگان آن مدل بپرسند و پیشنهاد

نهایی را ارزیابی کنند.

مربی پس از ارائه هر کدام از گروه‌ها، این نکات را بررسی می‌کند:

- چه گروهی پشتکار بیشتری نشان داد؟
- کدام ایده خلاقانه‌تر بود؟
- کدام راه حل مهارت‌محورتر بود؟
- چه چیزی نشان می‌دهد که نوجوانان می‌توانند در پیشرفت کشور تأثیرگذار باشند؟

پیشنهاد پرسش‌های سازنده:

- اگر پشتکار نداشته باشیم، آیا ایده خوب به نتیجه می‌رسد؟
- کدام نقش در گروه بیشترین اثر را داشت؟ چرا؟
- چه مهارت‌هایی را باید بیشتر یاد بگیرید تا در آینده کشور مفید باشید؟
- اگر کشور روی دوش نوجوان‌ها باشد، مسئولیت تو چیست؟
- ایده شما چگونه می‌تواند در دنیای واقعی به کمک ایران بیاید؟

خانوش

● نظرتان درباره این فعالیت چه بود؟ شما چه فعالیتی پیشنهاد می‌دهید؟ اسکن کنید و با ما در میان بگذارید.

موسسه خوارزمی

فعالیت ۳: نوشتن نامه به نسل آینده؛ سلام وارث سرزمینم

فانوس

🔦 نظرتان دربارهٔ این فعالیت چه بود؟ شما چه فعالیتی پیشنهاد می‌دهید؟ اسکن کنید و با ما در میان بگذارید.

موقعیت اجرا	کلاس
مقطع تحصیلی	ابتدایی (دوره دوم)، متوسطه (دوره اول و دوم)
تفاوت اجرا در مقاطع مختلف	ندارد؛ اما برای سنین بالاتر بهتر است سطح تحلیل، واژگان و عمق نوشته‌ها افزایش یابد.
اهداف تربیتی	تقویت حس مسئولیت‌پذیری در خصوص حفظ فرهنگ و ارزش‌های ایرانی و ترغیب نوجوانان به تفکر دربارهٔ نقش خود در انتقال این ارزش‌ها به نسل‌های آینده.
ارتباط با موضوع روز	ایجاد پیوند میان ارزش‌های پایدار فرهنگی و دغدغه‌های امروز دانش‌آموزان؛ ارجمه محیط‌زیست، مهربانی اجتماعی، همدلی، پیشرفت، مسئولیت‌پذیری. کمک به دانش‌آموز برای فهم اینکه رفتارهای امروز او می‌تواند آیندهٔ جامعه را شکل دهد.

<p>هر نسل در ساخت آینده نقش دارد. تو نیز یکی از سازندگان فردای این سرزمین هستی.</p> <p>تحلیل جایگاه تمدنی ایران در جهان آینده و درک نقش نسل نوجوان در تحقق عدالت جهانی و نظم نوین انسانی.</p> <p>کلان‌روایت: ایران دست برتر را در آینده خواهد داشت.</p>	<p>پیامی که منتقل می‌شود</p>
<p>۲۰ تا ۳۰ دقیقه، افزایش تا ۴۵ دقیقه در صورت بحث گروهی و خوانش نامه‌ها.</p>	<p>مدت زمان اجرا</p>
<ul style="list-style-type: none">● کاغذ ۵ یا ۴، ترجیحاً برگه‌هایی با حاشیه زیبا برای ایجاد انگیزه؛● مداد یا خودکار؛● جعبه مخصوص «نامه‌های آینده» یا پاکت‌های بزرگ برای نگهداری؛● تخته کلاس برای نوشتن نمونه جملات آغازین.	<p>امکانات و ابزار موردنیاز</p>
<ul style="list-style-type: none">● نوشتن خلاق؛● تفکر آینده‌محور و پرسشگری؛● قدردانی از فرهنگ و ریشه‌ها؛● توانایی انتقال احساسات و پیام‌ها؛● تقویت هویت شخصی و جمعی.	<p>رشد مهارتی</p>
<ul style="list-style-type: none">● دانش‌آموزان به نسل آینده، مثلاً کودکان ۲۰ یا ۳۰ سال بعد، نامه‌ای می‌نویسند. در این نامه‌ها از آرزوهایشان برای ایران آینده، ارزش‌هایی که دوست دارند حفظ شود و توصیه‌هایی درباره رفتار و مهربانی صحبت می‌کنند. در پایان، نامه‌ها جمع‌آوری شده و در «سندوق نامه‌های آینده» قرار می‌گیرد.● گروهی از دانش‌آموزان می‌توانند ماکت پرنده را طراحی کنند و هر نامه دانش‌آموزان، پری از ماکت پرنده را تشکیل می‌دهد. خوب است از هنر اریگامی برای تا زدن نامه‌ها به شکل پرنده بهره ببرند.	<p>خلاصه فعالیت</p>
<ol style="list-style-type: none">۱. نسخه گروهی دانش‌آموزان به صورت گروهی، نامه‌ای مشترک می‌نویسند و درباره محتوای آن گفت‌وگو می‌کنند.۲. نصب بر روی «دیوار آرزوها» هر دانش‌آموز یک جمله از نامه‌اش را روی کاغذ کوچکی می‌نویسد و بر دیوار کلاس نصب می‌کند.۳. جشن ارائه نامه‌ها دانش‌آموزان داوطلب بخش‌هایی از نامه‌هایشان را با صدای بلند می‌خوانند.۴. نگارش نسخه دیجیتال دانش‌آموزان آلبوم دیجیتال نامه‌ها را برای نگهداری در آرشیو مدرسه می‌سازند.۵. نسخه چندسالانه هر سال، دانش‌آموزان نامه‌ای جدید می‌نویسند و در گذر سال‌ها، رشد فکری خود را مشاهده می‌کنند.	<p>پیشنهاد توسعه (عمیق‌تر شو)</p>

شرح فعالیت:

مربی بیان می‌کند که پرنده‌ای خیالی وارد سرزمین ایران شده است. او به جای مهاجرت به قاره‌های دیگر، به آینده می‌رود. زیر بال‌های بزرگ او می‌توان نامه‌هایی قرار داد تا برای آیندگان، یعنی نسل بعدی، تجربه‌های خود را بیان کنیم.

روند فعالیت:

مرحله اول: مقدمه چینی مربی (۳ تا ۵ دقیقه)
مربی با طرح این موضوع شروع می‌کند:

معرفی کوتاه:

«بچه‌ها، امروز مهمان ویژه‌ای داریم. یک پرنده خیالی و شگفت‌انگیز وارد سرزمین ایران شده است. این پرنده مثل پرنده‌های مهاجر معمولی نیست که هر سال به قاره‌های دیگر سفر کند، او راهی متفاوت را انتخاب کرده؛ پرنده ما تصمیم دارد به آینده پرواز کند؛ به سال‌هایی دور که نسل دیگری در این سرزمین زندگی خواهند کرد.

این پرنده بال‌هایی بزرگ و گسترده دارد. زیر این بال‌ها، جای کوچکی وجود دارد که می‌توانیم نامه‌هایی برای آینده قرار دهیم؛ نامه‌هایی برای بچه‌هایی که شاید هنوز به دنیا نیامده‌اند، اما فردا وارث این سرزمین خواهند بود. ما می‌توانیم برای آن‌ها از آرزوهایمان بگوییم، از چیزهایی که دوست داریم در ایران آینده باقی بمانند، از تجربه‌هایی که می‌خواهیم آن‌ها بدانند و از مهربانی‌هایی که امیدواریم ادامه پیدا کند.

امروز هرکدام از شما یک نامه خواهید نوشت؛ نامه‌ای برای نسل بعدی. ما نامه‌ها را زیر بال‌های این پرنده خیالی قرار می‌دهیم تا آن‌ها را با خود به آینده ببرد.»

سؤالات خود را با این تک‌سؤال‌ها دسته‌بندی کنید:
۱. اگر قرار باشد پیامی برای بچه‌های آینده بفرستیم، بچه‌هایی که شاید هنوز به دنیا نیامده‌اند، چه می‌گویید؟
۲. دوست دارید چه چیزهایی از کشور و فرهنگمان برای آن‌ها حفظ شود؟
۳. ایران آینده چه شکلی خواهد بود و آن‌ها چه چیزهایی از این سرزمین، از شما به ارث می‌برند؟

معرفی بسط:

«بچه‌ها، امروز مهمانی داریم که از در هیچ کلاسی وارد نمی‌شود، از پنجره هم نه؛ او از خیال شما وارد

می‌شود. پرنده‌ای خیالی و شگفت‌انگیز، آرام‌آرام از پشت کوه‌ها و دشت‌ها گذشته و حالا روی آسمان ایران چرخ می‌زند و به سمت کلاس ما می‌آید. این پرنده، مثل پرنده‌های مهاجر معمولی نیست که هر سال از این قاره به آن قاره پرواز کند و بعد برگردد. او تصمیم عجیبی گرفته است و می‌خواهد به جای سفر از کشوری به کشور دیگر، از «زمانی» به «زمان دیگر» پرواز کند؛ به آینده، به سال‌هایی دور که ما فقط می‌توانیم تصورشان کنیم.

تصور کنید: روزی که این پرنده به آنجا می‌رسد، بچه‌هایی در این سرزمین زندگی می‌کنند که هنوز حتی اسمشان را نمی‌دانیم. آن‌ها شاید در همین شهر شما باشند یا در شهری دیگر کنار دریا، در روستاهای پر از درخت یا در شهرهای شلوغ با برج‌های بلند. آن‌ها بچه‌هایی هستند که روی همین خاک راه می‌روند، زیر همین آسمان نفس می‌کشند، اما زمانشان با زمان ما فرق دارد؛ آن‌ها «آینده» ایران‌اند.

پرنده ما، بال‌هایی بزرگ و گسترده دارد؛ آن قدر بزرگ که انگار می‌تواند نصف آسمان را در آغوش بگیرد. پرهایش رنگ‌های عجیبی دارند؛ نه فقط سفید و خاکستری. روی هر پر، ردی از یک رنگ است: آبی دریای جنوب، سبز جنگل‌های شمال، زرد کویرهای مرکزی، نارنجی غروب آفتاب و حتی قرمز گل‌های وحشی دامنه کوه‌ها. وقتی بال‌هایش را باز می‌کند، انگار نقشه ایران روی آسمان کشیده می‌شود.

زیر این بال‌ها، یک جای دنج و کوچک هست؛ مثل یک جیب مخفی، مثل صندوقچه‌ای که فقط با خیال بچه‌ها باز می‌شود. در آنجا، نامه‌هایی را می‌گذاریم که قرار است به دست کسانی برسد که هنوز به دنیا نیامده‌اند؛ نامه‌هایی برای نسل بعدی، برای بچه‌هایی که فردا وارث این سرزمین خواهند شد؛ میراث‌دار کوه‌ها و رودها و زبان‌ها و قصه‌های ما.

حالا چشم‌هایتان را لحظه‌ای ببندید و فکر کنید: دوست دارید برای بچه‌های آینده از چه چیزهایی بگویید؟ از آرزوهایتان؟ از چیزهایی که دلتان می‌خواهد در ایران آینده باقی بماند؛ مثل درخت‌های کهنسال حیاط مدرسه، مثل خنده‌های توی زنگ تفریح، مثل مهربانی مادرها و پدرها، مثل تاب‌بازی توی پارک محله؟ شاید بخواهید از تجربه‌هایی بگویید که خودتان به‌سختی یاد گرفته‌اید؛ اینکه دعا کردن چطور دوستی‌ها را زخمی می‌کند یا اینکه گفتن یک «ببخشید» ساده، گاهی می‌تواند دنیا را آرام‌تر کند.

فانوس

نظرتان درباره این فعالیت چه بود؟ شما چه فعالیتی پیشنهاد می‌دهید؟ اسکن کنید و با ما در میان بگذارید.

